
Alternativ behandling - inn i varmen?

FRA FORENINGEN

AARSETH HP

Like før jul fikk ble Aarbakke-utvalgets innstilling lagt frem i form av *NOU 1998: 21 Alternativ medisin*. Bedømt ut fra de foreløpige reaksjoner som er kommet, må utvalget ha gjort en god jobb. Alle parter synes å være rimelig fornøyd.

Utvalget kommer ikke med store overraskelser. I sin vurdering av effekten av alternative behandlingsformer konkluderes det med at akupunktur har dokumentert effekt ved enkelte tilstander, andre former for alternativ behandling kan ha en mulig effekt som ikke er tilstrekkelig dokumentert eller det finnes utilstrekkelig datagrunnlag til å foreta en vurdering. Dette synes å være den viktigste grunnen til at utvalget ikke foreslår at alternativ behandling skal tas inn i det offentlige helsetjenestetilbudet eller gis refusjon fra folketrygden.

For øvrig gir utvalget en oppsummering av hvordan folk benytter alternativ behandling og hvordan den vurderes. Ikke uventet er det særlig personer med kronisk eller alvorlig sykdom som benytter alternativ behandling. De aller fleste har imidlertid først vært hos lege. Det at de senere søker alternativ behandling, må tas som et uttrykk for at legen ikke har kunnet tilfredsstille pasientens behov. Det er mulig at medisinen har bidratt til å gi pasienter urealistisk tro på muligheten til helbredelse. I den utstrekning et mer realistisk syn på medisinen blir alminnelig, vil det i seg selv være et gode. Det vil imidlertid være en trist utvikling om de urealistiske forventningene overføres til alternative behandlingsformer. Samtidig må vi akseptere at sykdomsbegrepet er meget diffust med ubegrensede muligheter for hva som kan hjelpe den enkelte pasient. Medisinen får holde sin sti ren og definere sine muligheter og begrensninger.

Utvalget er opptatt av pasientenes selvbestemmelsesrett. Kompetente personer skal derfor både ha rett til å velge alternativ behandling og å velge bort tradisjonell medisinsk behandling uten at dette skal få strafferettslige konsekvenser for utøvere av alternativ behandling. Et unntak gjøres for allmennfarlige smittsomme sykdommer og alvorlige sinnslidelser. Bare autorisert helsepersonell skal kunne behandle disse. Det skal imidlertid være en forutsetning at behandling av annen alvorlig sykdom finner sted i samarbeid eller i forståelse med lege. Legen vil altså kunne nedlegge veto dersom man ut fra en faglig vurdering mener det alternative behandlingsopplegget kan være skadelig for pasienten. Dette betyr at legene må skaffe seg bedre kunnskap om hva alternativ behandling innebærer. Dette er helt i samsvar med Legeforeningens syn.

Utvalget ønsker ikke å innføre spesielle godkjenningsordninger for utøverne, men grupper av alternativbehandlere kansøke om autorisasjon med hjemmel i den foreslåtte helsepersonelloven. Det konstateres at utvalget ikke selv foreslår ågi autorisasjon til noen av de vurderte grupper. Utvalget foreslår i stedet at det skal etableres en offentligregistrering av utøvere når de er medlemmer av godkjente yrkesfaglige organisasjoner. Det blir en betydelig pedagogiskoppgave for det offentlige å forklare publikum at en offentlig registrering ikke er det samme som en offentliggodkjenning.

Utvalget kommer med konkrete anbefalinger for satsing på økt kunnskap om alternativ behandling. Det foreslås etsenter for alternativ medisinsk forskning ved et av universitetene, koplet med en informasjonsbank og etinformasjonskontor. Etter Legeforeningens syn påhviler det leger som utøver alternativ behandling et særskilt ansvarfor å fremskaffe dokumentasjon omkring det de gjør. Leger bør imidlertid også i sin alminnelighet bidra med sinkompetanse, slik at forskning omkring alternativ behandling kan gjennomføres på en slik måte at resultatene blirtroverdige og eventuelt anvendbare til hjelp for pasienter.

Legeforeningen blir ofte spurt om det er frykt for å miste "makt" som dikterer vår reserverte holdning tilalternativ behandling. Svaret på det spørsmålet er nei. Utvalgets innstilling er heller ikke et angrep på legensposisjon vis-à-vis pasientene. Tvertimot, utvalget ønsker å få vurdert om alternativ behandling kan brukes som etsupplement til medisinsk behandling. Det bør også være legers holdning. Alternativ behandling blir neppe noenkonkurrent, men kan være et supplement hvis effekt blir dokumentert.

Hans Petter Aarseth
president

Publisert: 30. januar 1999. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 11. juli 2026.